

OSTATECZNA INFORMACJA POKONTROLNA

1. **Termin kontroli:** 19 – 20 lutego 2014 r.
2. **Rodzaj kontroli:** kontrola doraźna na miejscu
3. **Kontrola dotyczyła projektu** Gminy Milanówek pn. „*Modernizacja i rozbudowa systemu infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej Gminy Milanówek*”, umowa nr POIS.01.01.00-00-259/10-00 z dn. 09.11.2011 r.
4. **Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli:**
 - a. Art. 35 e ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz.1658 z późn. zm.)
 - b. Wytyczne w zakresie kontroli realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko
 - c. Porozumienie w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla osi priorytetowych: I – gospodarka wodno-ściekowa i II Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi zawarte w Lublinie w dniu 25.06.2007 r. pomiędzy Ministrem Środowiska a Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie
 - d. § 13 umowy o dofinansowanie nr POIS.01.01.00-00-259/10-00 z dn. 09.11.2011 r.
 - e. Upoważnienia stałe nr: 2/2014 i 3/2014 dla członków zespołu kontrolującego
5. **Jednostka kontrolowana:** Gmina Milanówek, ul. Kościuszki 45, 05-822 Milanówek
6. **Jednostka kontrolująca:** Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, ul. Bacha 2, 02 – 743 Warszawa

Skład zespołu kontrolującego

- a. Beata Cymańska – Główny Specjalista w Wydziale Realizacji Umów, wieloosobowe stanowisko ds. kontroli
 - b. Łukasz Bocoński – Główny Specjalista w Wydziale Realizacji Umów, wieloosobowe stanowisko ds. kontroli
7. **Zakres kontroli:**
Zespół kontrolujący dokonał:
- A. Analizy rozwiązań przyjętych przez Beneficjenta odnośnie odprowadzania ścieków opadowych i roztopowych.
 - B. Analizy sytuacji związanej z odprowadzaniem wód z wykopów budowlanych i/lub pompowań próbnych.
 - C. Oceny prawidłowości tranzytu ścieków z Podkowy Leśnej i Brwinowa systemem kanalizacji sanitarnej w Milanówku do oczyszczalni ścieków w Grodzisku Mazowieckim.
 - D. Analizy stanu zaawansowania realizacji przyłączeń posesji do sieci kanalizacji sanitarnej i ewentualnych zagrożeń związanych z nie osiągnięciem zakładanego efektu ekologicznego.

8. **Użyte skróty**

IP – Instytucja Pośrednicząca (Ministerstwo Środowiska)

IW – Instytucja Wdrażająca (WFOŚiGW)

JRP – Jednostka Realizująca Projekt

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

9. W trakcie kontroli wyjaśnień udzielali:

Kontrola przeprowadzona była na miejscu u Beneficjenta, gdzie wyjaśnień udzielali z ramienia Beneficjenta: p. Zbigniew Skłodowski (kierownik JRP), p. Andrzej Kaleta (kierownik referatu Technicznej Obsługi Miasta) oraz p. Łukasz Stępień (kierownik referatu Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych).

10. Zestawienie ustaleń kontroli:

Przedmiotowa kontrola przeprowadzona została w związku z zażaleniem złożonym do IP przez mieszkańca gminy Milanówek, pana Marka Zarakowskiego oraz poleceniem wydanym przez IP Wojewódzkiemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Zespół kontrolny przeanalizował następujące kwestie:

- A. Rozwiązania przyjęte przez Beneficjenta odnośnie odprowadzania ścieków opadowych i roztopowych.
- B. Sytuacja związana z odprowadzaniem wód z wykopów budowlanych i/lub pompowań próbnych.
- C. Prawdopodobieństwo tranzytu ścieków z Podkowy Leśnej i Brwinowa systemem kanalizacji sanitarnej w Milanówku do oczyszczalni ścieków w Grodzisku Mazowieckim.
- D. Stan zaawansowania realizacji przyłączy posesji do sieci kanalizacji sanitarnej i ewentualne zagrożenia związane z nie osiągnięciem zakładanego efektu ekologicznego.

Ad. A

Z informacji przekazanych przez Beneficjenta wynika, że na terenie Milanówka istnieje szczątkowa kanalizacja deszczowa w postaci kanału retencyjnego bez odpływu. Miasto (wspólnie z PKP) planuje budowę odcinka o dł. ok. 150 m, stanowiącego połączenie tego kanału z rzeką Rokitnicą.

Ponadto wody opadowe i roztopowe odprowadzane są rowami melioracyjnymi, które – by pełnić swą rolę skutecznie – zostały oczyszczone oraz umocnione.

Miasto opracowało także koncepcję odwodnienia, na podstawie której przygotowano „Plan odwodnienia miasta Milanówka na lata 2013 – 2018”. W ramach planu przewiduje się, m.in. modernizację istniejących oraz budowę nowych studni chłonnych (w chwili obecnej jest ich na terenie miasta ponad 100), a także budowę kanalizacji deszczowej. Plan został w 2013 r. przedstawiony na posiedzeniu Rady Miasta, a do wdrożenia wymaga m.in. poparcia ze strony lokalnej społeczności. Na chwilę obecną nie ma możliwości określenia czy i jeśli tak to kiedy rozwiązania zawarte w w/w dokumencie mogłyby wejść w życie.

Biorąc pod uwagę fakt, że Milanówek jest miastem-ogrodem, najlepszym rozwiązaniem kwestii odprowadzania wód opadowych i roztopowych byłoby wykorzystanie naturalnych warunków do rozbudowy lokalnej retencji.

W uchwałach zatwierdzających taryfy w latach 2008-2011 opłata za odprowadzanie ścieków dotyczyła jedynie ścieków komunalnych, zaś w roku 2012 wprowadzono dodatkową odrębną taryfę dla dostawców wód opadowych i roztopowych, przy czym stawka była identyczna, jak dla ścieków komunalnych, gdyż – jak podano w uzasadnieniu – wody te odprowadzane kanalizacją sanitarną (co jest niezgodne z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków). Takie rozwiązanie sugerowałoby istnienie kanalizacji ogólnospławnej, co jednak budzi wątpliwości w świetle realizacji projektu współfinansowanego ze środków unijnych.

Następnie, w roku 2013, taryfa, o której mowa powyżej została zlikwidowana, zaś w uzasadnieniu uchwały wskazano, iż wody opadowe stanowią nierozwiązany problem na terenie miasta.

W piśmie nr *JRP.042.4.2014* z 20.03.2014 r. Beneficjent wyjaśnia, że Milanowskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., realizując zadanie gminy, zaczęło od 1 kwietnia 2012 r. świadczyć usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Spółka przejęła infrastrukturę wodociągowo-kanalizacyjną na podstawie umowy dzierżawy. W związku z istniejącą kanalizacją deszczową na terenie miasta Milanówek Zarząd Milanowskiego PWiK, opierając się na ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, wprowadził w 2012 r. do uchwały taryfowej pozycję (taryfa 3) dotyczącą odbioru wód opadowych (z ulic i placów gminnych), które odprowadzane przez Spółkę jako ściek. Większość z nich to wody infiltracyjne, przedostających się do kanalizacji sanitarnej na skutek braku odpływu wód opadowych.

Szczątkowy charakter kanalizacji deszczowej spowodował, że nie została zawarta stosowna umowa pomiędzy Milanowskim PWiK, a Gminą Milanówek, regulująca kwestię odprowadzania wód opadowych i roztopowych. Tym samym nie zachodziła konieczność ustanawiania odrębnej taryfy (stąd też jej brak w uchwale taryfowej z 2013 r.).

Beneficjent podjął szereg działań mających na celu rozwiązanie problemu wód opadowych, które planowane są do realizacji w cyklu wieloletnim, generując wysokie nakłady finansowe ze środków budżetowych gminy. Niektóre z nich to:

- opracowanie projektu „*Planu odwodnienia miasta Milanówka na lata 2013-2018*” (dokument aktualizowany na bieżąco),
- prowadzone wspólnie przez Gminę i Milanowski PWiK Sp. z o.o. działania w zakresie kontroli nielegalnych przyłączy kanalizacyjnych, służących do nielegalnego (bez zawartej umowy) odprowadzania wód deszczowych do kanalizacji miejskiej,
- działania Spółki Wodnej ukierunkowane na zadania odtworzeniowe systemu melioracyjnego (np. gruntowne prace konserwacyjne na rowie G-1, na rowie melioracyjnym RS-18/3/2, RS-18 i RS-18/5 oraz na rowie RS-24).

Powyższe działania, głównie budowa kanalizacji deszczowej, będą podstawą do przywrócenia w następnych latach taryfy za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych.

Ad. B

Zgodnie z zapisami art. 124 pkt. 9 ustawy Prawo wodne nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie wód z wykopów budowlanych lub z próbnych pompowań otworów hydrogeologicznych.

W okresie 01.02. – 12.03.2013 r. wykonawca robót budowlanych, firma RAW-BUD Sp. z o.o., odprowadzał wody pochodzące z odwodnień wykopów do sieci kanalizacji sanitarnej. Odbywało się to odpłatnie (zgodnie z przyjętymi taryfami) za wiedzą i zgodą Milanowskiego PWiK Sp. z o.o. Działanie takie było spowodowane brakiem w sąsiedztwie prowadzonych robót naturalnych bądź sztucznych cieków wodnych, do który można by odprowadzać wody pompowane z wykopów. Ponadto warunki hydrogeologiczne (bardzo wysoki poziom wód gruntowych) uniemożliwiały wywożenie tych wód beczkowozami z terenu budowy.

Od kwietnia 2013 r. wody z wykopów zaczęto wprowadzać do rowu melioracyjnego, zlokalizowanego – zgodnie z informacjami przekazanymi przez Beneficjenta – na terenie wsi Chrzanów Mały w gminie Grodzisk Mazowiecki, którego eksploatatorem jest Spółka Wodna Grodzisk Mazowiecki (zgodą wyrażoną pismem z dn. 02.04.2013 r.). Ponadto firma RAW-BUD Sp. z o.o. otrzymała w kwietniu 2013 r. – w formie oświadczeń – zgody od dwóch właścicieli działek na odprowadzanie

wód z odwodnień wykopów przy budowie kanalizacji sanitarnej w ul. Chopina, na teren ich nieruchomości.

Ad. C

Tranzyt ścieków z terenów Podkowy Leśnej oraz Brwinowa z wykorzystaniem systemu kanalizacji Milanówka do oczyszczalni w Grodzisku Mazowieckim odbywa się na podstawie porozumień i/lub umów zawartych między zainteresowanymi gminami.

Porozumienie pomiędzy Milanówkiem, a Brwinowem (z dn. 5 marca 1997 r.) określa, m.in. wysokość zryczałtowanej opłaty ponoszonej na rzecz Milanówka. Została ona określona proporcjonalnie do długości sieci, którą dokonywany jest tranzyt ścieków z Brwinowa i podlega corocznej rewaloryzacji. Ponadto gmina Brwinów jest odpowiedzialna (w tym finansowo) za usuwanie awarii, jakie potencjalnie mogą się pojawić na odcinku kanalizacji tłocznej.

W przypadku współpracy Milanówka z Podkową Leśną określa ją porozumienie (z dn. 25 stycznia 1995 r.) oraz umowa (z dn. 17 lipca 1996 r.). W dokumentach tych zapisano nie tylko kwestie dotyczącą tranzytu ścieków z Podkowy Leśnej z wykorzystaniem infrastruktury ściekowej Milanówka, ale także prowadzenia wspólnej inwestycji budowlanej (kolektory grawitacyjne i tłoczne oraz modernizacja przepompowni ścieków). Umowa pomiędzy obiema gminami określa zasady i sposób finansowania przedsięwzięcia, a także wysokość miesięcznej zryczałtowanej opłaty z tytułu tranzytu ścieków.

Tranzyt ścieków z obszaru Brwinowa i Podkowy Leśnej kanalizacją zlokalizowaną na terenie Milanówka do oczyszczalni w Grodzisku Mazowieckim jest rozwiązaniem funkcjonującym od wielu lat. Nie dość, że jest to ekonomiczne rozwiązanie gospodarki ściekowej na tych terenach, to dodatkowo działa bez większych problemów.

Ad. D

Beneficjent wystąpił do IW z wnioskiem nie tylko o zmianę terminu osiągnięcia efektu ekologicznego, ale także o zmniejszenie jego wartości.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że u podstaw takiego stanu rzeczy leżą:

1). Błędne przyjęcie na etapie przygotowania wniosku o dofinansowanie ilości osób, które uzyskają możliwość podłączenia do nowo wybudowanej sieci kanalizacyjnej (część z uwzględnianych mieszkańców korzystała już wówczas z istniejącej sieci, nie powinna więc być uwzględniana w efekcie ekologicznym przedmiotowej inwestycji nawet w sytuacji, gdy po zakończeniu jej realizacji będą w pełni korzystać z nowego systemu).

2). Brak środków finansowych na realizację budowy sieci i przyłączy dla nieruchomości w tzw. drugiej linii, czyli nieruchomości posiadających adresy ulic, w których budowana jest kanalizacja, lecz nie przylegających bezpośrednio do nich. W założeniach na etapie opracowywania wniosku o dofinansowanie osoby z tych posesji były liczone do efektu ekologicznego.

Z informacji przekazanych przez Beneficjenta w piśmie nr *JRP.042.4.2014* z 20.03.2014 r. wynika, że problem pojawił się przy tworzeniu budżetu na 2014 r. Zakres rzeczowy, o którym mowa powyżej, ma być realizowany ze środków własnych Beneficjenta i nie był ujęty we wniosku o dofinansowanie (nie zachodzi więc przypadek zmniejszenia zakresu rzeczowego przedsięwzięcia), co wynikało z faktu, iż większość dróg dojazdowych na tym obszarze stanowi własność prywatną, a to wiąże się z dłuższą procedurą uzyskiwania pozwoleń i decyzji administracyjnych, co z kolei opóźniałoby termin złożenia wniosku w ramach konkursu.

3). Uwzględnienie w efekcie ekologicznym osób, które mają na swojej posesji przydomowe oczyszczalnie ścieków.

W piśmie Beneficjenta nr JRP.042.4.2014 z 20.03.2014 r. wskazano, że we wcześniejszej korespondencji dotyczącej zmian w wielkości i terminie osiągnięcia efektu ekologicznego (pismo nr. JRP. 042.2.2014 z 17.01.2014 r.) nieprecyzyjnie opisano jeden z problemów, który wpływa na zmniejszenie wielkości efektu ekologicznego. Beneficjent wyjaśnia, że posesje z przydomowymi oczyszczalniami ścieków stanowią znikomy procent na terenie objętym projektem i nie stanowią problemu w kwestii potencjalnego nieosiągnięcia zakładanego efektu ekologicznego. Problemem natomiast, który był sygnalizowany jest fakt, iż znaczna część mieszkańców, którzy mają ustawowy obowiązek odprowadzania ścieków do istniejącej/nowo wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej, nie wyraża zgody na realizację podłączenia do niej. Taka sytuacja znacznie wpływa na zmniejszenie efektu ekologicznego projektu.

4). Problemy finansowe mieszkańców, które wpłynęły (i nadal wpływają) zarówno na brak możliwości zapłaty za przyłączenie się do sieci, jak również rezygnację z budowy nieruchomości (co było pierwotnie planowane).

W odniesieniu do kwestii finansowych. Beneficjent prowadzi działania, które mają na celu pomóc mniej zamożnym mieszkańcom Milanówka w realizacji przyłączenia się do nowo wybudowanej sieci kanalizacyjnej. Prowadzona jest kampania „Bądź EKO. Przyłącz się do kanalizacji”, wdrożono program grupowego przyłączania się do kanalizacji, który zakłada obniżenie kosztów takiej inwestycji, a także uruchomiona została niskooprocentowana linia kredytowa, z przeznaczeniem na sfinansowanie budowy przyłączy kanalizacyjnych.

11. Podsumowanie:

W związku z prośbą IP dotyczącą weryfikacji kwestii będących podstawą wniesionego przez mieszkańca gminy Milanówek zażalenia na sposób realizacji i finansowania projektu współfinansowanego ze środków unijnych w ramach POIiŚ pn. „*Modernizacja i rozbudowa systemu infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej Gminy Milanówek*”, IW przeprowadziła kontrolę na miejscu.

Weryfikacji poddano następujące zagadnienia:

1. Rozwiązania przyjęte przez Beneficjenta odnośnie odprowadzania ścieków opadowych i roztopowych.
2. Sytuację związaną z odprowadzaniem wód z wykopów budowlanych i/lub pompowań próbnych.
3. Prawdliwość tranzytu ścieków z Podkowy Leśnej i Brwinowa systemem kanalizacji sanitarnej w Milanówku do oczyszczalni ścieków w Grodzisku Mazowieckim.
4. Stan zaawansowania realizacji przyłączeń posesji do sieci kanalizacji sanitarnej i ewentualne zagrożenia związane z nie osiągnięciem zakładanego efektu ekologicznego.

Kontrola ustaliła co następuje:

1. Beneficjent prowadzi działania mające na celu rozwiązanie problemu odprowadzania wód opadowych i roztopowych. W ostatnim czasie dodatkowym utrudnieniem jest wysoki poziom wód gruntowych. Miasto opracowało projekt „*Planu odwodnienia miasta Milanówka na lata 2013 – 2018*”, który wymaga akceptacji lokalnej społeczności. W ramach planu znajduje się m.in. budowa kanalizacji deszczowej, jednak ze względu na znaczne nakłady finansowe, jest to inwestycja, która realizowana będzie w kolejnych latach.

Obecnie wody opadowe odprowadzane są rowami melioracyjnymi i gromadzone w studniach chłonnych. Część z nich trafia drogą infiltracji do gruntu oraz sieci kanalizacyjnej.

W związku z charakterem miasta – Milanówek jest miastem-ogrodem – najlepszym rozwiązaniem byłoby wykorzystanie naturalnych warunków do rozbudowy lokalnej retencji.

2. Zgodnie z zapisami art. 124 pkt. 9 ustawy Prawo wodne nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia wodno-prawnego na odprowadzanie wód z wykopów budowlanych lub z próbnych pompowań otworów hydrogeologicznych.

W trakcie trwania realizacji inwestycji wykonawca robót uzyskał stosowne zezwolenie od Milanowskiego ZWiK Sp. z o. o. na wprowadzanie wód z wykopów i pompowań do sieci kanalizacyjnej. Ponadto dwóch mieszkańców wyraziło zgodę na odprowadzanie tych wód na teren swoich nieruchomości.

3. Tranzyt ścieków z obszaru Brwinowa i Podkowy Leśnej kanalizacją zlokalizowaną na terenie Milanówka do oczyszczalni w Grodzisku Mazowieckim jest rozwiązaniem funkcjonującym od wielu lat. Nie tylko jest to ekonomiczne rozwiązanie gospodarki ściekowej na tych terenach, ale dodatkowo działa bez większych problemów. W obu przypadkach umowy/porozumienia regulujące współpracę gmin określają zakres odpowiedzialności, w tym finansowej, za tranzyt ścieków. Wysokości opłat nie są zależne od ilości ścieków, a jedynie od samego faktu 'użyczenia' kanałów sanitarnych (ich długości) i infrastruktury (np. obecność przepompowni).

4. W świetle przedstawionych informacji dotyczących osiągnięcia efektu ekologicznego, zarówno w kwestii jego wielkości, jak i terminu, zespół kontrolujący potwierdza obawy Beneficjenta.

Pomimo prowadzonych akcji i działań, mających na celu ułatwienie (preferencyjne rozwiązania finansowe) oraz zachęcenie mieszkańców do podłączania swoich nieruchomości do nowo wybudowanej sieci kanalizacyjnej, sytuacja finansowa wielu z nich, jak również stanowcza odpowiedź odmowna znacznej części lokalnej społeczności może wpłynąć (i zapewne wpłynie) na nie osiągnięcie wielkości efektu ekologicznego, zakładanego w umowie o dofinansowanie.

Ponadto przyjęcie na etapie opracowywania wniosku o dofinansowanie pewnych błędnych założeń dotyczących wyliczenia wysokości efektu ekologicznego (uwzględnienie mieszkańców posiadających dostęp do istniejącej – przed realizacją przedmiotowej inwestycji – sieci kanalizacyjnej czy też mieszkańców, którzy uzyskaliby możliwość podłączenia posesji do sieci sanitarnej realizowanej poza projektem), również wpływa na wywiązanie się z zobowiązania określonego w umowie.

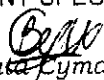
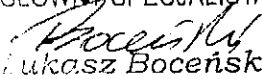
IW w ramach przedmiotowej kontroli nie wydaje zaleceń.

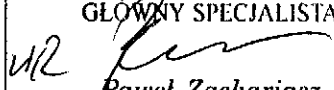
Pouczenie:

Kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do treści zawartych w informacji pokontrolnej w trybie wskazanym w Wytycznych w zakresie kontroli realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Informację pokontrolną sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla jednostki kontrolującej i jednostki kontrolowanej.

Data i podpisy członków zespołu kontrolującego:

L.p.	Imię i nazwisko	Podpis	Data
1.	Beata Cymańska	<p>GLÓWNY SPECJALISTA</p> Beata Cymańska	07.04.2014r.
2.	Łukasz Bociński	<p>GLÓWNY SPECJALISTA</p> Łukasz Bociński	07.04.2014r.

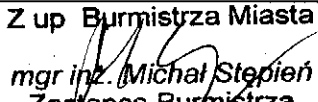
Data i podpis Dyrektora Wydziału Realizacji Umów:

1.	Elżbieta Mirko	<p>GLÓWNY SPECJALISTA</p> Paweł Zachariasz	07.04.2014r.
----	----------------	---	--------------

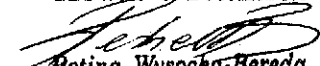
Data i podpis kierownika jednostki kontrolującej:

L.p.	Imię i nazwisko	Podpis	Data
1.	Artur Dąbrowski		07.04.2014

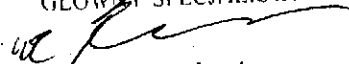
Data i podpis kierownika jednostki kontrolowanej lub osoby przez niego upoważnionej:

L.p.	Imię i nazwisko	Podpis	Data
1.	Michał Stepień	<p>Z up. Burmistrza Miasta</p> mgr inż. Michał Stepień Zastępca Burmistrza	10.04.2014r.

GLÓWNY SPECJALISTA

Beata Wysocka-Bereda

GLÓWNY SPECJALISTA

Paweł Zachariasz 7